

Isabel Allende

De winter voorbij

Vertaald uit het Spaans
door Rikkie Degenaar

UITGEVERIJ
XL
DEVENTER

Lucía

Brooklyn

Eind december 2015 liet de winter nog op zich wachten. Het werd Kerstmis, met dat ergerlijke klokkengebeier, en de mensen liepen nog steeds met korte mouwen en op sandalen, sommige blij met die dwaaling van de jaargetijden, andere bezorgd om de opwarming van de aarde, terwijl achter de ramen met zilverkleurige rijp bestrooide kunstbomen verschenen, wat verwarring schiep onder de eekhoorns en de vogels. Drie weken na Nieuwjaar, toen al niemand meer stilstond bij het achterlopen van de kalender, werd de natuur ineens wakker, schudde de herfstige slaperigheid van zich af en liet de zwaarste sneeuwstorm sinds mensenheugenis neerkomen.

In een souterrain in Prospect Heights, een hol van baksteen en cement, met een berg sneeuw voor de voordeur, vervloekte Lucía Maraz de kou. Ze bezat het stoïcijnse karakter van de mensen van haar land: ze was gewend aan aardbevingen, overstromingen, incidentele tsunami's en politieke omwentelingen, en als er zich binnen een redelijke termijn geen enkele ramp voordeed, maakte ze zich zorgen. Toch had niets haar voorbereid op deze Siberische winter die Brooklyn bij vergissing bereikte. Chileense

stormen beperkten zich tot het Andesgebergte en tot Vuurland, in het diepe zuiden, waar het vasteland uiteenvalt in door de stekende zuidenwind gewonde eilanden, de vrieskou de botten breekt en het leven hard is. Lucía was afkomstig uit Santiago, ten onrechte befaamd om zijn milde klimaat, met vochtige, koude winters en droge, gloeiend hete zomers. De stad zit gepropt tussen paarse bergen, die in de vroege ochtend soms besneeuwd zijn; dan wordt het helderste licht van de wereld weerspiegeld in de verblindende witheid van die toppen. Heel af en toe daalt er een armzalig, bleek poeder op de stad neer, als as, niet eens in staat het stadslandschap wit te kleuren voordat het smelt en verandert in smerige modder. Sneeuw is vanuit de verte altijd smetteloos.

In haar armzalige, slecht verwarmde hok in Brooklyn, een meter onder straatniveau, betekende de sneeuw een nachtmerrie. Het berijpte glas in de kleine ramen liet nauwelijks licht door, en binnen heerste een schemerdonker waar de kale peertjes die aan het plafond hingen nauwelijks iets aan veranderden. In de woning was slechts het hoogstnoodzakelijke aanwezig, een allegaartje van krakkemikkige tweede- of derdehands meubels en wat potten en pannen. De huisbaas, Richard Bowmaster, gaf niets om inrichting of comfort.

De storm kondigde zich op vrijdag aan met dichte

sneeuwval en woeste windstoten die de zo goed als verlaten straten striemend leegbliezen. De bomen bogen diep en het noodweer doodde de vogels die, in de war gebracht door de ongebruikelijk zachte maanden daarvoor, vergeten waren te migreren of een schuilplaats te zoeken. Toen begonnen werd met het herstellen van de schade, voerden de vuilniswagens zakken vol bevroren mussen af. De geheimzinnige papegaaitjes van het kerkhof van Brooklyn daarentegen overleefden de storm, zoals drie dagen later kon worden vastgesteld toen ze weer ongedeerd tussen de graven scharrelden. Vanaf donderdag hadden tv-verslaggevers, met het obligate begrafenisgezicht en de bewogen toon van de nieuwsberichten over terrorisme in ver weg gelegen landen, de storm voor de volgende dag voorspeld en rampen voor het weekeinde. In New York werd de noodtoestand afgekondigd en de decaan van de faculteit waar Lucía werkte, gaf gehoor aan de waarschuwing door alle colleges af te gelasten. Het zou voor haar hoe dan ook een heel waagstuk zijn geweest om Manhattan te bereiken.

Ze maakte gebruik van de onverwachte vrijheid van die dag om een *cazuela levantamuertos* te bereiden, die dikke Chileense soep waar je de doden nog mee zou kunnen opwekken, die in geval van tegenspoed

de ziel oplapt en bij ziekten het lichaam. Lucía was ruim vier maanden in de Verenigde Staten en at meestal in het universiteitsrestaurant. Ze had weinig puf om zelf te koken, op die paar keer na dat ze het deed uit heimwee of om vrienden te onthalen. Voor die authentieke cazuela maakte ze een stevige, goed gekruide bouillon, bakte uien, braadde vlees, kookte de groente, de aardappelen en de pompoen apart en voegde op het laatste moment rijst toe. Ze gebruikte alle pannen, en de primitieve keuken van het souterrain zag eruit alsof er een bom was ontploft, maar het resultaat loonde de moeite en deed het gevoel van eenzaamheid vervagen, dat haar was overvallen toen de storm kwam opzetten. Die eenzaamheid, die voorheen altijd kwam zonder zich aan te kondigen, als een arglistige bezoeker, was verschoven naar het verste hoekje van haar bewustzijn.

Die avond, met buiten de loeiende wind die sneeuw- wolken meevoerde en ongenood door de kieren naar binnen glipte, werd ze bevangen door de diepgewortelde angst van haar jeugd. Ze wist dat ze veilig was in haar grot, haar angst voor de elementen was absurd en er bestond geen reden om Richard lastig te vallen, behalve dan dat hij de enige was tot wie ze zich onder deze omstandigheden kon wenden omdat hij op de verdieping boven haar woonde. Om negen uur 's avonds gaf ze toe aan haar behoefte een

menselijke stem te horen en belde ze hem.

‘Wat ben je aan het doen?’ vroeg ze. Ze probeerde niet te laten merken hoe nerveus ze was.

‘Ik ben piano aan het spelen. Heb je last van het geluid?’

‘Je piano hoor ik niet, het enige wat je hierbeneden hoort is een geraas alsof de wereld vergaat. Is dat normaal hier, in Brooklyn?’

‘Zo nu en dan is het ’s winters slecht weer, Lucía.’

‘Ik ben bang.’

‘Waarvoor?’

‘Gewoon bang, niet voor iets speciaals. Ik veronderstel dat het een stom idee is je te vragen me even gezelschap te houden. Ik heb een cazuela gemaakt, dat is een Chileense soep.’

‘Vegetarisch?’

‘Nee. Nou goed, het doet er niet toe, Richard. Welterusten.’

‘Welterusten.’

Ze nam een slok pisco en stopte haar hoofd onder haar hoofdkussen. Ze sliep slecht, ze werd om het half uur wakker met dezelfde, gefragmenteerde droom, dat ze schipbreuk had geleden in een dikke substantie zo zuur als yoghurt.

Op zaterdag had de storm zijn onstuimige weg vervolgd in de richting van de Atlantische Oceaan,

maar het weer in Brooklyn bleef slecht, met kou en sneeuw, en Lucía was niet van plan om naar buiten te gaan omdat veel straten nog steeds versperd waren, hoewel er bij het krieken van de dag al was begonnen met sneeuwruimen. Ze zou heel wat uren ter beschikking hebben om te lezen en haar colleges van de komende week voor te bereiden. Ze zag op het nieuws hoe de storm vernieling bleef zaaien op zijn pad. Ze verheugde zich op het vooruitzicht van rust, een goede roman en nietsdoen. Vroeg of laat zou ze wel iemand zover krijgen de sneeuw voor haar deur weg te ruimen. Dat kon geen probleem zijn, kinderen uit de buurt hadden zich al aangeboden om een paar dollar te verdienen. Ze was tevreden met haar lot. Ze realiseerde zich dat ze zich prettig voelde in dat ongastvrije hol in Prospect Heights dat ondanks alles nog zo slecht niet was.

Die middag, toen ze de opsluiting een beetje zat werd, deelde ze wat soep met Marcelo, haar chihuahua, waarna ze samen onder een enorme berg dekens kropen op een lattenbodem met een bultig matras, om naar een aantal afleveringen van een serie over moorden te kijken. Het was zo ijskoud in het appartement dat Lucía een wollen muts moest opzetten en handschoenen aantrekken.

De eerste weken, toen ze nog zo haar twijfels had over haar besluit om uit Chili te vertrekken, waar

je tenminste in het Spaans kon lachen, troostte ze zich met de wetenschap dat alles verandert. Alle narigheid van de ene dag zou een volgende dag oude koek zijn. En inderdaad, die twijfels hadden niet lang standgehouden: ze vond haar werk leuk, ze had Marcelo, ze had vrienden gemaakt op de universiteit en in de buurt, de mensen waren overal even aardig en je hoefde maar drie keer naar hetzelfde café te gaan om te worden ontvangen als lid van de familie. Het Chileense idee over de kilheid van de yankees was een sprookje. De enige die je misschien kil zou kunnen noemen was Richard Bowmaster, haar huisbaas. Maar goed, die kon de boom in!

Net als honderden anderen in de wijk had Richard een schijntje betaald voor dat enorme huis, gebouwd in de voor Brooklyn typische bruine baksteen, dat hij had gekocht van zijn beste vriend, een Argentijn die onverwacht een fortuin had geërfd en naar zijn land was gegaan om dat te beheren. Een paar jaar later was hetzelfde huis, alleen wat meer vervallen, meer dan drie miljoen dollar waard. Hij had het gekocht vlak voordat de yuppen uit Manhattan massaal toestroomden om de schilderachtige woningen te kopen en op te knappen, wat de prijzen opjoeg tot schandalige hoogte. Voor die tijd was de buurt het domein geweest van bendes, drugs en misdaad, en geen mens die zich daar 's nachts buiten waagde,

maar in de periode dat Richard zijn huis kocht, was het een van de meest gewilde plekken van het land, ondanks de vuilnisbakken, de iele boompjes en het oudroest in de tuinen. Lucía had Richard schertsend aangeraden om dat voorwereldlijke huis met zijn gammele trappen en krakkemikkige deuren te verkopen en naar een Caribisch eiland te vertrekken om daar als een vorst oud te worden, maar Richard was een man met een zwaarmoedig karakter wiens aangeboren pessimisme gevoed werd door de ontberingen en ongemakken van een huis met vijf grote lege vertrekken, drie niet-gebruikte badkamers, een afgesloten zolderverdieping en een eerste verdieping met dermate hoge plafonds dat je een uitschuifbare ladder nodig had om de peertjes in de lampen te vervangen.

Richard Bowmaster was Lucía's baas op de New York University, waar ze een contract van zes maanden als teacher in residence had. Na afloop van het semester was haar leven nog volledig oningevuld; ze zou ander werk nodig hebben en een andere plek om te wonen terwijl ze zich beraadde over haar toekomst op de lange termijn. Vroeg of laat zou ze naar Chili terugkeren om daar haar laatste dagen te slijten, maar zover was het nog lang niet, en sinds haar dochter Daniela naar Miami was verhuisd om daar maritieme biologie te studeren, wellicht verliefd was

en plannen koesterde om daar te blijven, was er niets wat haar naar haar land terugriep. Ze was van plan de gezonde jaren die haar nog restten voordat ze ten prooi zou vallen aan het verval, ten volle te benutten. Ze wilde in het buitenland wonen, waar de dagelijkse uitdagingen haar geest in beslag namen en een betrekkelijke rust veroorzaakten in haar hart, want in Chili werd ze verpletterd onder het gewicht van het bekende, van de sleur en de beperkingen. Daar voelde ze zich veroordeeld tot de rol van oude, alleenstaande vrouw, belaagd door akelige, zinloze herinneringen, terwijl haar elders mogelijk verrassingen en kansen te wachten stonden.

Ze had de baan op het Center for Latin American and Caribbean Studies geaccepteerd om een tijdje weg te zijn en dichterbij Daniela te wonen. Ook moest ze zichzelf toegeven, omdat Richard haar intrigeerde. Ze had net een teleurstellende liefde achter de rug en dacht dat Richard haar daar misschien van zou kunnen genezen, dat hij een manier kon zijn om Julián voorgoed te vergeten, haar laatste minnaar, de enige die een zekere leegte in haar had achtergelaten sinds haar scheiding in 2010. In de jaren na haar scheiding had Lucía gemerkt dat minnaars voor een vrouw van haar leeftijd een schaars goed waren. Ze had wat scharrels gehad die de moeite van het ver-